

Behandeling

Uitwendige bestraling bij prostaatkanker

Als u prostaatkanker heeft, kunt u uitwendige radiotherapie krijgen.

Het intake-gesprek en de CT-scan gebeurt bij Instituut Verbeeten in Tilburg of in de dependance van Instituut Verbeeten in 's-Hertogenbosch. De CT-scan wordt gemaakt in Tilburg. Indien het nodig is om een MRI-scan te maken, dan wordt dit in Tilburg of 's-Hertogenbosch gedaan. De bestraling gebeurt vervolgens in 's-Hertogenbosch.

U ontvangt tijdens het intakegesprek uitgebreide informatie van Instituut Verbeeten. We geven u hier vast in het kort aan wat u kunt verwachten.

Hoe verloopt de behandeling?

Vorbereiding

Algemene informatie

Het eerste bezoek aan Instituut Verbeeten duurt ongeveer 1 uur. U wordt door een medewerker van de polikliniek Radiotherapie ontvangen. Zij vertelt u hoe alles in zijn werk gaat en beantwoordt uw eerste vragen. Daarna krijgt u een kennismakingsgesprek met een van de radiotherapeuten.

De radiotherapeut heeft de gegevens die hij van het ziekenhuis heeft gekregen, al van tevoren doorgenomen. Aan de hand van deze gegevens en een lichamelijk onderzoek bespreekt hij met u uw bestralingsplan en geeft hij uitleg over uw bestraling.

Soms is nog bloedonderzoek nodig. Hiervoor is geen aparte afspraak nodig. Dit kan meestal direct na het kennismakingsgesprek gebeuren, in Instituut Verbeeten in Tilburg zelf. In de dependance in 's-Hertogenbosch is geen mogelijkheid voor bloedafname, dat kan bij een prikpost van het Jeroen Bosch Ziekenhuis.

Vergoeding vervoer

Het is afhankelijk van uw zorgverzekering welke vergoeding u krijgt voor het vervoer naar Instituut Verbeeten. We raden u daarom aan vóór het eerste bezoek uw polis hierop na te kijken, of contact hierover op te nemen met u zorgverzekeraar.

Als u kiest voor vervoer per taxi, moet u dit zelf regelen met het taxibedrijf. Soms heeft u een vervoersbewijs voor de taxi - of een verklaring van eigen vervoer - nodig voor de zorgverzekering. Dit kunt u vragen aan de medewerker van de polikliniek radiotherapie.

U krijgt meestal één bewijs voor alle keren dat u moet komen. Heeft u vragen over het vervoersbewijs dan kunt u deze stellen aan de medewerkers van de polikliniek radiotherapie.

Afspraken

De afspraken voor het kennismakingsgesprek en voor uw vervolgbezoeken worden in overleg met u gemaakt door de medewerkers op het afspraakbureau. U krijgt steeds afspraken voor 5 achtereenvolgende werkdagen. Op donderdag worden de afspraken voor de week erna bekend gemaakt. Als u dat wil worden de afspraken bij de balie voor u uitgeprint. Daarnaast heeft u gedurende het behandeltraject een aantal afspraken met uw radiotherapeut.

Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met uw voorkeur voor een afspraaktijd. Het wijzigen van gemaakte afspraken is moeilijk, omdat dan ook de afspraken van andere patiënten gewijzigd moeten worden.

Een bezoek aan de diëtist

Het is voor uw behandeling niet nodig een speciaal dieet te volgen. Goede voeding helpt wel om goed in conditie te blijven en om uw weerstand tijdens en na de bestraling zo optimaal mogelijk te houden. Goede voeding is ook belangrijk voor een goed herstel. Als dat nodig is verwijzen wij u door naar een diëtiste van Instituut Verbeeten.

Vorbereiding op de bestraling

Bestralingsplan

Er wordt zorgvuldig een bestralingsplan voor u opgesteld. Dit is afhankelijk van onder andere de plaats van de tumor, de grootte van de tumor of het type tumor. Om een zo goed mogelijk bestralingsplan op te kunnen stellen is het nodig dat eerst een CT-scan (computer-tomografisch onderzoek) wordt gedaan. Dit onderzoek wordt gedaan in Instituut Verbeeten. Als het nodig is om een MRI scan te maken, dan wordt dit in Tilburg of 's-Hertogenbosch gedaan.

CT-scan

Bij een CT-scan worden met röntgenstralen afbeeldingen gemaakt van dwarsdoorsneden van het gebied van de tumor en de directe omgeving. U ligt in dezelfde houding en op een zelfde tafel als later bij de bestralingen. De tafel schuift tijdens het maken van de foto's langzaam door een grote ring, waarbij een smalle bundel röntgenstralen in enkele seconden om het lichaam draait.

De computer verwerkt deze bundeltjes tot röntgenfoto's. Met behulp van deze röntgenfoto's kunnen de radiotherapeut en de radiotherapeutisch laborant vervolgens een individueel bestralingsplan maken. Het is belangrijk dat de laboranten die de bestraling uitvoeren, het bestralingsgebied elke keer weer op de juiste wijze kunnen instellen. Daarom worden er zogenaamde goudmarkers in de prostaat geplaatst door een uroloog tijdens een korte dagopname in het ETZ in Tilburg, locatie TweeSteden Ziekenhuis. Het Instituut Verbeeten plant daarvoor de afspraken in.

In totaal duurt de CT-scan ongeveer 10 tot 20 minuten.

De bestraling

De bestraling vindt plaats bij de dependance van Instituut Verbeeten in 's-Hertogenbosch. Maar op indicatie kan dit ook in Tilburg zijn. Wanneer u wordt bestraald, ligt u op dezelfde manier op de behandelafel als bij het maken van de CT-scan.

Al uw gegevens zijn inmiddels ingebracht in de computer van het bestralingstoestel. Deze gegevens worden tijdens de bestraling regelmatig gecontroleerd.

De radiotherapeutisch laborant zal u vertellen op welke wijze u bestraald gaat worden. Tijdens de bestraling ligt u alleen in de bestralingsruimte. De laboranten kunnen u zien op een monitor en kunnen u horen via een intercom. Dit laten de laboranten u voor uw eerste bestraling ook zien.

Tijdens de bestralingsperiode

De medewerkers van het afsprakenbureau maken voor u, met enige regelmaat, een afspraak met de radiotherapeut. Als dat nodig is, wordt op aanwijzing van de radiotherapeut tijdens de bestralingsperiode een laboratorium- of ander onderzoek aangevraagd.

Mogelijke bijwerkingen van de bestraling

De radiotherapeut informeert u over de mogelijke bijwerkingen.

Bekijk alvast de onderstaande filmpjes over mogelijke bijwerkingen. Deze filmpjes gaan over uitwendige bestraling; de informatie over de bijwerkingen is ook van toepassing bij inwendige bestraling. Wel kunnen de plasklachten na de inwendige bestralingen heftiger zijn en langer duren.

Mogelijke bijwerkingen die u meteen kunt ervaren, kunnen optreden na de eerste bestraling tot ongeveer 3 maanden na de laatste bestraling. Bekijk het filmpje:

Indiveo video

Mogelijke late bijwerkingen die u kunt ervaren, kunnen optreden 3 maanden tot 5 jaar na de laatste bestraling. Bekijk het filmpje:

Indiveo video

Na de bestralingsperiode

Na de bestraling

In de laatste week van de bestraling krijgt u een afspraak voor een afsluitend gesprek met uw radiotherapeut. Deze zal u dan vertellen welke specialist u na de behandeling zult zien voor controle en wanneer.

Controles

U komt met enige regelmaat afwisselend op controle bij de uroloog op de polikliniek Urologie en bij de radiotherapeut. Hierbij wordt dan steeds het PSA-gehalte in het bloed gecontroleerd. Aan de hand van eventuele klachten die u heeft, komt u vaker of juist minder vaak op controle.

Praktische tips

Bekijk uw zorgverzekering

Controleer zelf vóór een afspraak in het JBZ of uw zorg wordt vergoed:

- Bekijk hier (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/tarieven>) met welke zorgverzekeraars het JBZ een contract heeft.
- Het hangt ook af van uw polis of uw zorgverzekeraar alle zorg volledig vergoedt.
- Onze zorg valt voor volwassenen onder het wettelijk eigen risico. Dit betekent dat u ieder jaar eerst een bedrag zelf moet betalen, voordat uw zorgverzekeraar kosten gaat vergoeden.

MijnJBZ

Via MijnJBZ (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz>) kunt u zelf een deel van uw persoonlijke en medische gegevens inzien die in het JBZ over u bekend zijn. Zie ook: Wat kan ik in MijnJBZ zien?

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz/wat-kan-ik-in-mijnjbz-zien>)

Prostaatkankerstichting

De Prostaatkankerstichting (PKS) is er voor iedereen die informatie over prostaatkanker wil hebben of met lotgenoten in contact wil komen. De stichting helpt lotgenoten en hun naasten bij de vele vragen wanneer iemand te horen krijgt dat hij prostaatkanker heeft. Zij organiseert voorlichtingsbijeenkomsten en contactdagen met actuele informatie door medische deskundigen. De stichting geeft informatie over behandeling, nazorg, en medische en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van prostaatkanker.

Telefoonnummer lotgenotencontact (0800) 999 22 22 (gratis). Bereikbaar op maandag, woensdag en vrijdag van 10.00 tot 12.30 uur; op dinsdag en donderdag van 19.00 tot 21.00 uur.

lotgenoot@prostaatkankerstichting.nl

www.prostaatkankerstichting.nl

Betrokken afdelingen

Urologie (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/urologie>)

Instituut Verbeeten (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/instituut-verbeeten>)

Code ONC-204c